

De Zwarte ooievaar (*Ciconia nigra* L.) in Nederland - III

W.G. Vergoossen

Brugstraat 20, Echt

In vervolg op eerder in dit tijdschrift verschenen artikelen over de Zwarte ooievaar (Natuurhist. Maandbl., 1980, 69(8): 152-157 en 1981, 70 (4): 76-77), wordt in het navolgende het voorkomen van deze soort in Nederland in 1981 besproken.

De waarnemingen zijn verkregen uit de waarnemingsrubrieken van diverse vogeltijdschriften en de archieven van resp. de Vogelstudiegroep, Werkgroep Avifauna Drenthe en de Nederlandse Ornithologische Unie. Met nadruk zij hierbij vermeld, dat waarschijnlijk niet alle waarnemingen werden doorgegeven en/of gepubliceerd in de diverse rubrieken en dat dit overzicht als zodanig dus ook niet volledig is.

Resultaten

1979 en 1980 kenmerkten zich al door een groot aantal waarnemingen. 1981 heeft echter beide jaren overtroffen. Liefst 55 waarnemingen kwamen binnen, als volgt verdeeld:

11 in het voorjaar en 44 in het najaar. Verschillende meldingen hadden betrekking op eenzelfde exemplaar dat op verschillende locaties werd gezien (zie fig. 1). In totaal ging het om 9-14 ex. in het voorjaar en 20-26 ex. in het najaar.

De recente toename van zowel het aantal waarnemingen als het daarmee samenhangende aantal Zwarte ooievaars, hangt vermoedelijk nauw samen met het in de afgelopen 10 jaar

sterk toegenomen aantal broedparen in Nedersaksen (W-Dld.). In 1978 brachten 19 broedparen hier 51 jongen groot (De Lepelaar, 1977, 52:9).

Het frequenter voorkomen van de soort in West-Europa blijkt ook uit het hoge aantal van minstens 30 ex., dat in 1981 tijdens de herfsttrek bij de Col d'Orgambideska in de franse Pyreneeën werd gezien (British Birds, 1982, 75 (6): 268). Dit is beslist niet alleen veroorzaakt door de twee paren die sinds enkele jaren ook in Frankrijk broeden.

Naast deze oorzaak, zullen in 1981 waarschijnlijk ook weersfactoren in belangrijke mate verantwoordelijk zijn geweest voor het hoge aantal waarnemingen in ons land.

De voorjaarstrek

De doortrek vond vooral plaats in de eerste twee weken van de maand mei.

Als uiterste data werden genoteerd: 15 april: 1 ex. te Overschie (Dutch Birding, 3 (2): 68), en 28 mei: 1 ex. langs de Knardijk in Zuidelijk Flevoland (Dutch Birding, 3 (2): 68).

De najaarstrek

De belangrijkste doortrek vond plaats in de eerste twee weken van augustus, met een nasleep tot ver in september (figuur 2). Uiterste data:

23 juli: 1 ex. in de Haarlemmermeer bij Zwanenburg (Fitis, 1981, 17(5): 126), tevens enige juliwaarneming in 1981, en 26 en 27 september: 1 ex. bij Ten Eysden-Geleen (archief Vogelstudiegroep).

De groepsgrootte bedroeg 40 x 1 ex., 11 x 2 ex. en 4 x 3 ex. Deze laatste werden gezien te Ruinen-Ruinerswolde - De Wijk (6 mei), Hengelo (3 augustus), Hasselt (13 augustus) en Havelte-Nijeven (18 augustus).

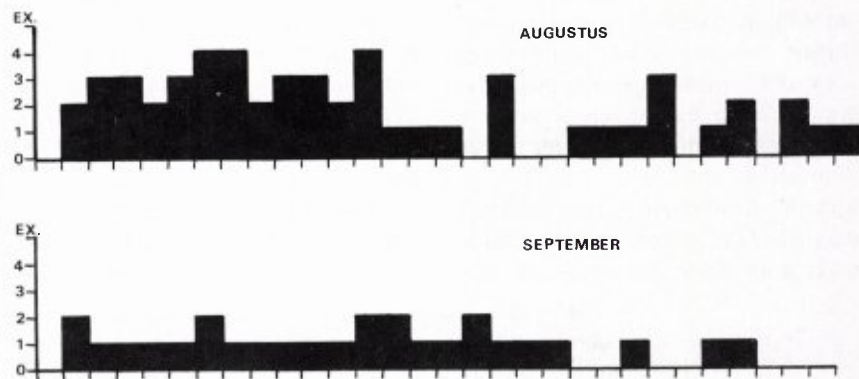
In Limburg verbleef naast het ex. bij Ten Eysden-Geleen nog een juveniel van 2 tot 20 september bij de Turfkoeien in Herkenbosch. Het totaal aantal gevallen voor Limburg komt hiermee op 25 en na een reeks van waarnemingen in de jaren 1976 t/m 1981 lijkt een statuswijziging in 'regelmatige doortrekker in zeer klein aantal' in het verschiet te liggen.

Dankwoord

Tot slot wil ik graag dhr. E. Osieck en A. van Dijk bedanken voor de waarnemingen uit de archieven van resp. de Nederlandse Ornithologische Unie en de Werkgroep Avifauna Drenthe, en mevr. M. Flaton voor haar hulp bij het zoeken naar literatuur.

90Figuur 1. Waarnemingsplaatsen van Zwarte ooievaars, *Ciconia nigra*, in Nederland in 1981.

Figuur 2. Het voorkomen van Zwarte ooievaars in Nederland in het najaar van 1981. (N.B. Sommige ex. zijn op meerdere data waargenomen).